

Objektno orjentisano programiranje – C++

**Nasleđivanje, virtuelne funkcije i
polimorfizam**

Teme

- Osnovna i izvedene klase
- Kontrola pristupa članovima klase
- Funkcije prijatelji
- Konstruktori i destruktori izvedenih klasa
- Višestruko nasleđivanje
- Pokazivači na objekte izvedenih klasa
- Polimorfizam
- Virtuelne funkcije
- Nadjačavanje funkcija u izvedenim klasama
- Apstraktne klase

Uvod

- Nasleđivanje omogućava novoj klasi da nasledi osobine neke postojeće klase
- Klasa iz koje se izvodi je **osnovna klasa** (base class, superclass, parent) ili generička klasa
- **Izvedena klasa** (derived class, subclass, child) nasleđuje sve osobine osnovne klase, ali ima i sopstvene, jedinstvene osobine
- Opšti oblik nasleđivanja je:

```
class izvedena_klasa : access osnovna_klasa {  
    //telo izvedene klase  
};
```

Sintaksa i notacija nasleđivanja

/ Postojeća klasa

```
class Base
```

```
{
```

```
};
```

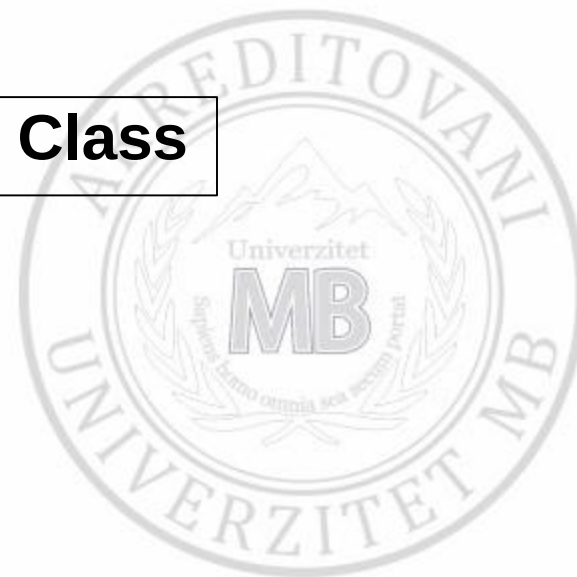
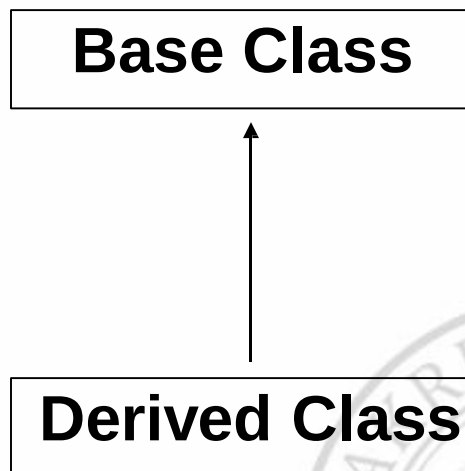
// Izvedena klasa

```
class Derived : public Base
```

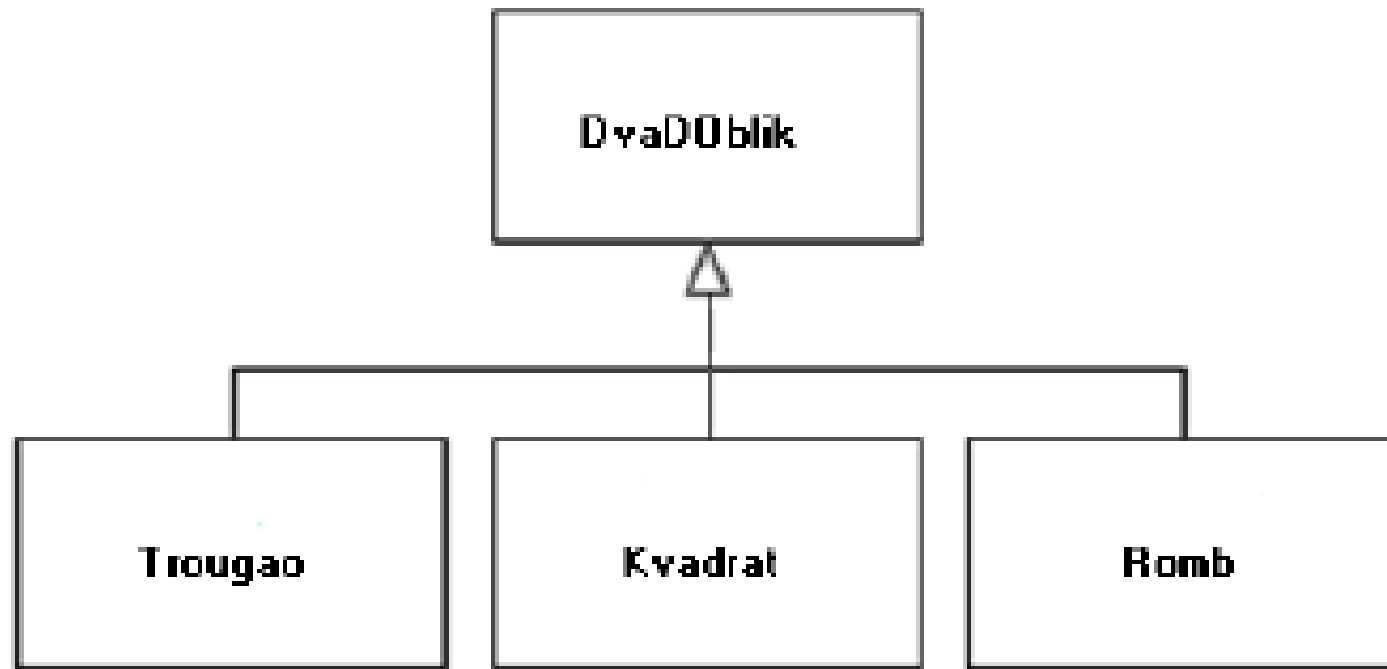
```
{
```

```
};
```

Dijagram

Dijagram

Primer

```
#include<iostream>
using namespace std;
class DvaDOblik {
public:
    double sirina;
    double visina;
    void prikaziDimenziju () {
        cout<<"Sirina i visina su:"
            <<sirina<< ", "
            <<visina <<endl;
    }
};
```

```
class Trougao : public DvaDOblik{
public:
    using DvaDOblik::prikaziDimenziju;
    char stil [20];
    double površina() {
        return sirina * visina /2;
    }
};

int main() {
    Trougao tr;
    tr.sirina=10; tr.visina=20;
    cout<<"Površina trougla = "
        <<tr.površina()<<endl;
    tr.prikaziDimenziju();
    cin.get();
    return 0;
}
```

Nasleđivanje (2)

- **Osnovna klasa** objedinjuje zajedničke attribute skupa objekata i iz nje se **može izvesti proizvoljan broj specifičnih, izvedenih klasa**
- Time se pojednostavljuje održavanje programa, a omogućava i njegovo ponovno korišćenje

Izvođenje klase

- Operator pristupa (access) u deklaraciji izvedene klase nije obavezan, ali ako postoji, mora biti :
 - public
 - protected ili
 - private
- Default vrednost specifikatora pristupa je **private**, ako se drugačije ne navede

Kontrola prava pristupa

- Član klase može biti:
 - **privatan** (engl. private), dostupan samo funkcijama članicama iste klase
 - **zaštićen** (engl. protected), dostupan izvedenim klasama
 - **javan** (engl. public), dostupan svima
- Nasleđivanjem ne mogu **da se naruše ograničenja pristupa članovima osnovne klase koja su već definisana**

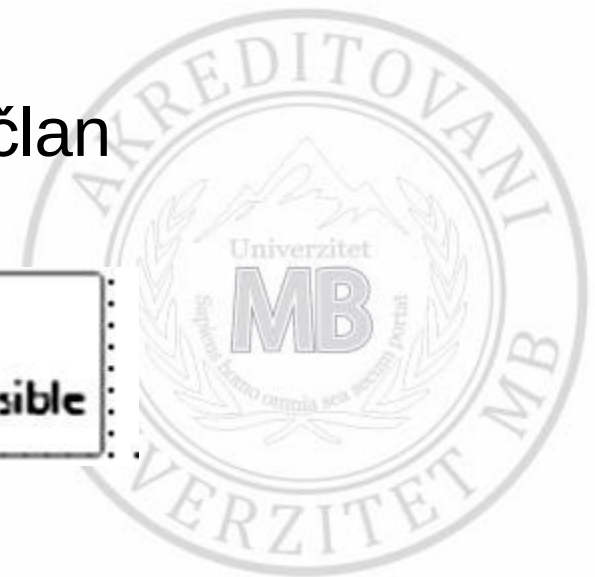

Kontrola prava pristupa (2)

```
int a=0;    //global
class A {
    int a;    //privatni član A::a
}
class B : public A {
    void f() {
        a=0;    // greška, član a je privatni član
    }
};
```

int A::a

Error: member "A::a" (declared at line 8) is inaccessible

Kontrola prava pristupa (3)

```
class X {  
    void f(char);  
public:  
    void f(int);  
};  
void g() {  
    X x;  
    x.f('x');  
}
```

void X::f(char)

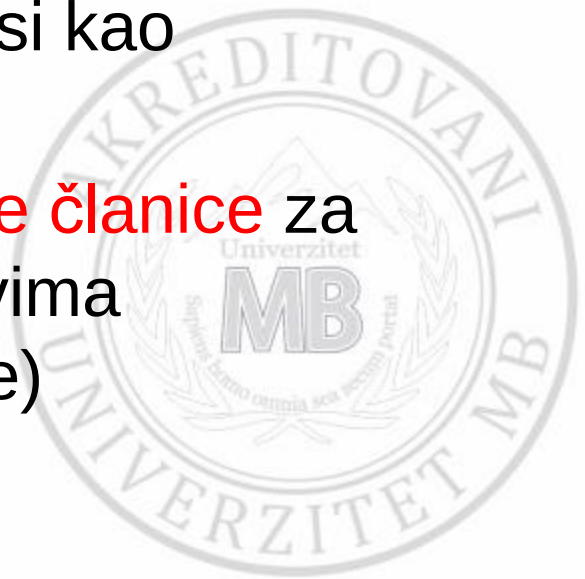
void X::f(int)

Error: function "X::f(char)" (declared at line 7) is inaccessible

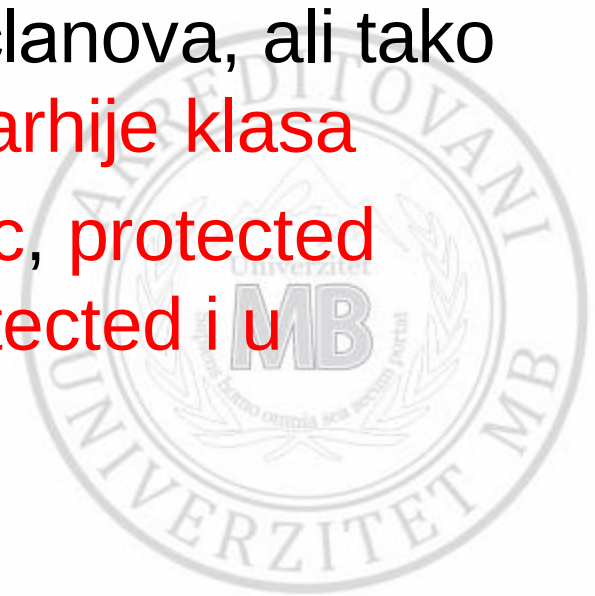
Kontrola prava pristupa (4)

- Da bi se **izvedenoj klasi** omogućio pristup **privatnim članovima osnovne klase**, postoje dva rešenja:
 - deklarirati članove u osnovnoj klasi kao **protected**
 - predvideti u osnovnoj klasi **funkcije članice** za pristup privatnim podacima članovima (**akcesorske funkcije**, tj. inspektore)

Korišćenje modifikatora protected

- **Protected** članu osnovne klase može da se pristupi iz izvedenih klasa
- **Protected** omogućuje izvođenje članova, ali tako da oni ostaju **privatni unutar hijerarhije klasa**
- Kada je **klasa izvedena kao public**, **protected** članovi osnovne klase ostaju **protected** i u izvedenoj klasi

Modifikator protected

```
#include<iostream>
using namespace std;
class Osnovna {
    int pa; //privatni član
    protected:
        int pb; //zaštićeni član
    public:
        int pc; //javni član
};
```

```
class Izvedena : public Osnovna{
public:
    void pisi (int x) {
        pb = pc = x;
        // može da pristupi javnom i
        // zaštićenom članu
        //pa =5;
        //ali ne i privatnom, greška!
    }
};
```


Modifikator protected (2)

```
int main () {  
    Osnovna os;  
    //os.pisi();  greška  
    Izvedena iz;  
    iz.pisi(3);  
    cin.get();  
    return 0;  
}
```


Izvođenje

- Objekti izvedene klase uvek **nasleđuju sve članove osnovne klase, bez obzira da li je izvođenje javno ili privatno**
- U zavisnosti od načina izvođenja, pristup određenim nasleđenim članovima klase je na nekim mestima dozvoljen, a na nekim ne

Javno izvođenje

- Javni članovi osnovne klase jesu javni članovi i izvedene klase, pa korisnici izvedene klase mogu da “vide” sve osobine osnovne klase i u izvedenoj klasi

Privatno izvođenje

- **Privatno izvođenje** realizuje pojam sadržavanja (agregacije):
 - javni članovi osnovne klase su sakriveni u izvedenoj klasi, tj. **objekti izvedene klase sadrže objekat osnovne klase u sebi**
 - može se realizovati i članstvom

Definisanje funkcije prijatelja

- Ponekad je potrebno da se klasa projektuje tako da ima i “povlašćene” korisnike, odnosno funkcije ili druge klase koje imaju pravo pristupa do njenih privatnih i zaštićenih članova
 - takve funkcije i klase nazivaju se prijateljima (friends)
- Prijateljska funkcija (engl. friend function) je funkcija koja **nije članica klase**, ali može da **pristupi njenim private i protected članovima**

Definisanje funkcije prijatelja (2)

```
class aClass {  
private:  
    int x;  
    friend void OtherClass::fSet (aClass &c, int a);  
};  
class OtherClass {  
public:  
    void fSet(aClass &c, int a) {  
        c.x = a;  
    }  
};
```


Funkcije prijatelji

- Funkcije prijatelji se deklarišu unutar deklaracije klase, navođenjem specifikatora **friend** ispred deklaracije
- Ime funkcije prijatelji nije u oblasti važenja klase, pa se funkcija prijatelji ne poziva pomoću operatora pristupa članu (->), osim ako nije članica neke druge klase

Funkcije prijatelji (2)

```
#include <iostream>
using namespace std;
class C1;
class C2 {
public:
    void print(C1& x);
};
class C1{
    int a, b;
    friend void C2::print(C1& x);
public:
    C1() : a(1), b(2) { }
};
```

```
void C2::print(C1& x) {
    cout << "a = " << x.a << endl;
    cout << "b = " << x.b << endl;
}
```

```
int main(){
    C1 xobj;
    C2 yobj;
    yobj.print(xobj);
    cin.get();
    return 0;
}
```

a = 1
b = 2

Funkcije prijatelji (3a)

```
#include <iostream>
using namespace std;
class Y {
    public:
        void h() {}
};
class X {
    friend void g(int, X&); //prijateljska funkcija nečlanica
    friend void Y::h();    //prijateljska funkcija članica klase Y
    int i;
    public:
        void f(int ip){
            i = ip;
        }
};
```

Funkcije prijatelji (3b)

```
void g (int k, X&x){  
    x.i=k; //prijateljska funkcija može da pristupa  
}          //privatnim članicama klase
```

```
int main () {  
    X x;  
    x.f(5); //pristup preko članice  
    g(6, x); //pristup preko prijatelja  
    cin.get();  
    return 0;  
}
```


Prijatelj klase

- Prijatelj klase u C ++ može pristupiti "private" i „protected" članovima klase u kojoj je deklarirana kao prijatelj.
- Ako je potrebno da sve funkcije članice neke klase Y budu prijateljske funkcije klasi X, onda se klasa Y deklarira kao prijateljska klasa (engl. friend class) klase X
 - prijateljstvo se ne nasleđuje
 - prijateljstvo nije tranzitivna relacija

Prijatelj klase (2a)

```
#include <iostream>
using namespace std;
class MyClass {
    friend class SecondClass;
public:
    MyClass() : Secret(0){}
    void printMember(){
        cout << Secret << endl;
    }
private:
    int Secret;
};
```


Prijatelj klase (2b)

```
class SecondClass{  
    public:  
        void change(MyClass& yourclass,int x ){  
            yourclass.Secret = x;  
        }  
};  
void main(){  
    MyClass my_class;  
    SecondClass sec_class;  
    my_class.printMember();  
    sec_class.change( my_class, 5 );  
    my_class.printMember();  
}
```


Prijatelj klase (3)

```
#include <iostream>
using namespace std;
class X {
    int a;
    friend class Y;
};
class Y {
public:
    int f() {
        X x;
        x.a=10;
        //OK iako je a privatni član
        return x.a;
    }
};
```

```
int main () {
    Y y;
    cout<<"y.f() ="<<y.f();
    cin.get();
    return 0;
}
```

y.f() =10

Prijatelj klase (4)

```
#include <iostream>
using namespace std;
class B {
    friend class A;
// klasa A je prijatelj klase B
    int i;
public:
    int k;
    void set(int j){
        k=j;
    }
};
```

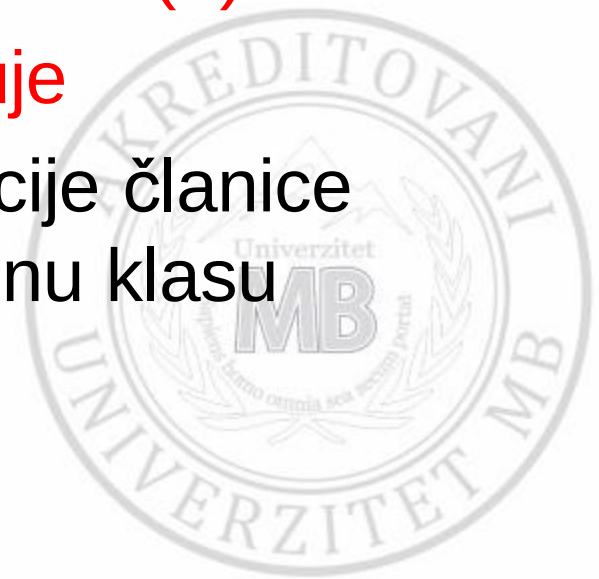
```
class A {
public:
    A() {}
    A(B b) {
        b.i = 0;
        cout <<"b.i = "<<b.i <<endl;
    }
};

int main(){
    A a;
    B b;
    b.set(23);
    A a1 (b);
    cin.get();
    return 0;
}
```

b.i = 0

Konstruktori i destruktori

- Izvedene klase nasleđuju sve funkcije članice osnovne klase osim konstruktora, konstruktora kopije, destruktora i operatora dodele (=)
- Prijateljstvo se takođe ne nasleđuje
- Zbog toga se ove specijalne funkcije članice moraju definisati za svaku izvedenu klasu

Konstruktori i destruktori (2)

- Kada osnovna klasa ima konstruktor, on se mora eksplicitno pozvati sintaksom
`izvedeni_konstruktor` (lista_argumenata) :
`osnovni_konstruktor` (lista_argumenata) {
 //telo izvedenog konstruktora
}
`derived` (int x, int y, int z): `base1` (y){
 //telo izvedenog konstruktora
}

Konstruktori i destruktori (3)

- Konstruktor osnovne klase prvo kreira osnovni podobjekat, pa zatim konstruktor izvedene klase kreira izvedeni deo objekta
 - osnovna klasa ne može da pristupi elementima u izvedenoj klasi, niti zna za njeno postojanje
- Kada se objekat uništava, prvo se poziva destruktor izvedene klase, a zatim destruktor osnovne klase
- Konstruktori se pozivaju u redosledu izvođenja, a destruktori u obrnutom smeru

Konstruktori i destruktori: Primer

```
#include <iostream>
using namespace std;
class X {
public:
    X() {
        cout<<"Konstruktor klase X"
            <<endl;
    }
    ~X() {
        cout<<"Destruktor klase X"<<endl;
    }
};
```


Konstruktori i destruktori: Primer (2)

```
class Osnovna {  
    public:  
        Osnovna() {  
            cout<<"Konstruktor klase Osnovna"<<endl;  
        }  
        ~Osnovna() {  
            cout<<"Destruktor klase Osnovna"<<endl;  
        }  
};
```


Konstruktori i destruktori: Primer (3)

```
class Izvedena : public Osnovna {  
    X x;  
    public:  
        Izvedena () {  
            cout<<"Konstruktor klase Izvedena "<<endl;  
        }  
        ~Izvedena () {  
            cout<<"Destruktor klase Izvedena "<<endl;  
        }  
};
```


Konstruktori i destruktori: Primer (4)

```
int main () {  
    Izvedena i;  
    i. ~Izvedena ();  
    cin.get();  
    return 0;  
}
```


Redosled izvršavanja

// **Student** –osnovna klasa
// **UnderGrad** – izvedena klasa
// **Imaju konstruktore i destruktore**

```
int main()
{
    UnderGrad u1;
    ...
    return 0;
} // end main
```

Izvršiti **Student**
konstruktor, onda
izvršiti **UnderGrad**
konstruktor

Izvršiti **UnderGrad**
destruktor, onda
izvršiti **Student**
destruktor

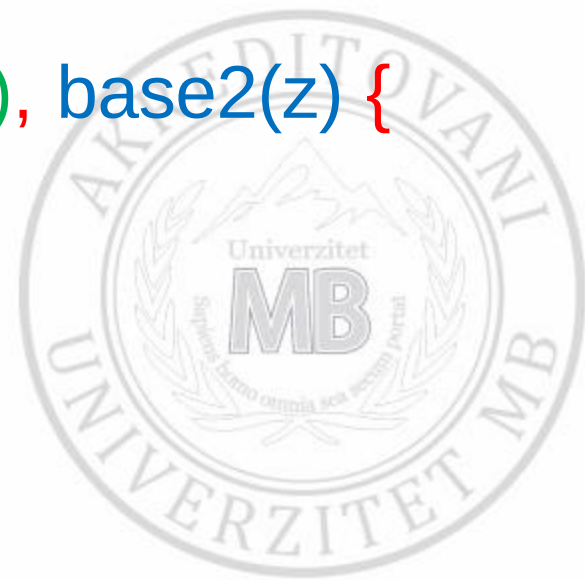
Višestruko nasleđivanje

- Klasa može da nasledi nekoliko osnovnih klasa
- Tada svaki objekat izvedene klase nasleđuje sve članove svih svojih osnovnih klasa
 - na primer, motocikl sa prikolicom je jedna vrsta motocikla, ali i jedna vrsta vozila sa tri točka
 - pri tom, motocikl nije vrsta vozila sa tri točka, niti je vozilo sa tri točka vrsta motocikla, već su to dve različite klase
- Osnovne klase – motocikl i vozilo sa tri točka
- Izvedena klasa – motocikl sa prikolicom

Višestruko nasleđivanje (2)

- Izvedena klasa se višestruko izvodi tako što se u zaglavlju njene deklaracije navode imena osnovnih klasa razdvojena zarezima

```
derived (int x, int y, int z): base1(y), base2(z) {  
    j=x;  
    cout << "j= " << j << endl;  
}
```


Višestruko nasleđivanje: Primer

```
#include <iostream>
using namespace std;
class B1 {
    public:
        void p1() {
            cout << "from B1" << endl;
        }
};
```


Višestruko nasleđivanje: Primer (2)

```
class B2 {  
    public:  
        void p2() {  
            cout << "from B2" << endl;  
        }  
};  
class A: public B1, public B2 {  
    public:  
        void p3() {  
            cout << "from A" << endl;  
        }  
};
```

```
int main(){  
    A a;  
    a.p1();  
    a.p2();  
    a.p3();  
    return 0;  
}
```

Pokazivači na objekte izvedenih klasa

- Po pravilu, pokazivač na jedan tip ne može da pokazuje na podatak drugog tipa
- Pokazivači na objekte osnovne i izvedene klase su važan izuzetak od ovog pravila
 - u jeziku C++, **pokazivač na objekat osnovne klase** može se koristiti i **kao pokazivač na objekat bilo koje klase koja je izvedena iz te osnovne klase**
 - obrnuto ne važi: objektu osnovnog tipa ne može se pristupiti preko pokazivača na izvedeni tip
- Isto važi i za reference

Pokazivači na objekte izvedenih klasa (2)

- Svojstvo da se pokazivač na osnovnu klasu može koristiti i kao pokazivač na izvedenu klasu je fundamentalno svojstvo jezika C++ kojim se ostvaruje polimorfizam

Osnovna osnobj;

Izvedena izvobj;

Osnovna *po;

po=&osnobj; //po pokazuje na objekat tipa Osnovna

po=&izvobj; //po pokazuje na objekat tipa Izvedena

Polimorfizam

- Polimorfizam je svojstvo da svaki objekat izvedene **klase izvršava metod tačno onako kako je to definisano u njegovoj izvedenoj klasi**, čak i kada mu se pristupa kao objektu osnovne klase
 - **osnovna klasa diktira interfejs** koji će imati svi objekti izvedeni iz nje, ali ostavlja izvedenim klasama da definišu **stvarni metod koji će implementirati taj interfejs**
 - odatle fraza “jedan interfejs, više metoda” koja se često koristi za opisivanje polimorfizma

Polimorfizam (2)

- Polimorfizam omogućuje **razdvajanje interfejsa i implementacije**
 - korisno za razvoj biblioteka klasa
 - objektima izvedenim iz osnovne klase pristupaće se na isti način, mada će se operacije razlikovati od klase do klase
- Ako se za neku **klasu** predviđa izvođenje, a naročito **ako ima virtuelne funkcije, argumente tipa te klase u sve funkcije treba prenositi preko referenci (ili pokazivača), jer se time obezbeđuje polimorfizam**

Polimorfizam (3)

- Osnova za polimorfizam u jeziku C++ su:
 - nasleđivanje
 - pokazivači na osnovnu klasu
- Polimorfizam se realizuje pomoću virtuelnih funkcija

Virtuelne funkcije

- Virtuelna funkcija članica deklariše se u osnovnoj klasi navođenjem reči **virtual**, a nadjačava se (engl. **override**) u svim izvedenim klasama
 - svaka izvedena klasa ima sopstvenu verziju virtuelne funkcije
 - izvedena klasa može, ali i ne mora definisati svoju verziju virtuelne funkcije

Nadjačavanje virtuelne funkcije u izvedenoj klasi

- Nadjačavanje virtuelne funkcije u izvedenoj klasi nije specijalan oblik preklapanja funkcija (engl. overloading)!
 - za razliku od preklapanja, povratni tipovi, broj i tip argumenata virtuelne funkcije u osnovnoj i izvedenim klasama moraju da budu identični
 - ako se prototipovi ovih funkcija razlikuju, onda se ne radi o nadjačavanju već o preklapanju pa je virtuelna priroda funkcije izgubljena
- Virtuelna funkcija mora da bude članica klase, ili prijateljska funkcija druge klase

Polimorfna klasa

- Klasa koja sadrži virtuelnu funkciju zove se **polimorfna klasa**
 - kada se za poziv virtuelne funkcije koristi pokazivač na objekat osnovne klase, C++ određuje **koju će (nadjačanu) virtuelnu funkciju pozvati na osnovu tipa objekta na koji pokazuje pokazivač, a ne na osnovu tipa pokazivača**
 - ova odluka donosi se tokom izvršavanja programa i zato se zove dinamičko vezivanje (dynamic binding)

Polimorfizam:

Primer

```
#include <iostream>
using namespace std;
class DvaDOblik {
protected:
    double sirina;
    double visina;
public:
    virtual void koSi() {
        cout<<"2D oblik"<<endl;
    }
};
```

```
class Trougao: public DvaDOblik {
public:
    virtual void koSi() {
        cout<<"Trougao"<<endl;
    }
};
class Krug: public DvaDOblik {
    double precnik;
public:
    Krug() {
        precnik= sirina;
    }
    virtual void koSi() {
        cout<<"Krug"<<endl;
    }
};
```

Polimorfizam: Primer (2)

```
int main () {  
    DvaDOblik dvaDoblik;  
    Krug krug;  
    Trougao trougao;  
    DvaDOblik *poblik;  
    poblik=&dvaDoblik;  
    poblik->koSi();  
    poblik = &krug;  
    poblik->koSi();  
    poblik = &trougao;  
    poblik->koSi();  
    cin.get();  
    return 0;  
}
```

2D oblik
Krug
Trougao

Prenos parametara do osnovne klase I

```
#include <iostream>
using namespace std;
class A{
public:
    int x, y;
    A(int a, int b) {
        x=a;
        y=b;
    }
    ~A();
    cout<<"x= "<< x <<endl;
    cout<<"y= "<< y <<endl;
}
```

```
class B : public A{
public:
    B(int a, int b) : A(a, b) {
    }
    ~B();
};
int main(){
    A* aobj =new A(44,55);
    B* bobj = new B(5,6);
    cin.get();
    return 0;
}
```

x= 44
y= 55
x= 5
y= 6

Prenos parametara do osnovne klase II

```
#include <iostream>
using namespace std;
class base1 {
protected:
    int i;
public:
    base1(int x) {
        i=x;
        cout <<"i = "<<i<<endl;
    }
    ~base1() {
        cout << "U destrukturu base1\n";
    }
};
```


Prenos parametara do osnovne klase III

```
class base2 {  
protected:  
int k;  
public:  
    base2(int x) {  
        k=x;  
        cout <<"k = "<<k<<endl;  
    }  
    ~base2() {  
        cout << "U destrukturu base2\n";  
    }  
};
```


Prenos parametara do osnovne klase IV

```
class derived: public base1, public base2 {  
    int j;  
public:  
    derived (int x, int y, int z): base1(y), base2(z) {  
        j=x;  
        cout << "j= " << j << endl;  
    }  
    ~derived() {  
        cout << "U destrukturu derived\n";  
    }  
    void show() {  
        cout << i << " " << j << " " << k << "\n";  
    }  
};
```


Prenos parametara do osnovne klase V

```
int main() {  
    derived ob(3, 4, 5);  
    ob.show();  
    cin.get();  
    return 0;  
}
```


Apstraktne klase

- “Čista” virtuelna funkcija je ona koja nema definiciju u osnovnoj klasi, već je izvedene klase definišu. Počinju sa ključnom reči virtual i završavaju sa = 0.
- Deklariše se u osnovnoj klasi na sledeći način:
virtual tip ime_funkcije(lista_argumenata) = 0;
- Klasa koja sadrži barem jednu “čistu” virtuelnu funkciju zove se **apstraktna klasa**
- Apstraktna klasa ne može imati objekte
 - ali mogu da postoje pokazivači na tip apstraktne klase, čime se ostvaruje polimorfizam

Apstraktne klase (2)

- Apstraktna klasa ne može da ima objekte, ali se mogu kreirati pokazivači i reference apstraktne klase
- Apstraktna klasa može imati normalne funkcije i **varijable** zajedno sa čistom virtuelnom funkcijom
- Klase koje nasleđuju apstraktnu klasu moraju da implementiraju samo **čiste virtuelne funkcije**, ili će oni postati takođe apstraktne klase

Čista virtualna funkcija

```
#include <iostream>
using namespace std;
class Base {
//Apstraktna osnovna klasa
public:
    //čista virtualna funkcija
    virtual void show() = 0;
};
class Derived: public Base{
public:
    void show() {
        cout << "Implementacija
        virtualne funkcije u
        izvedenoj klasi";
    }
};
```

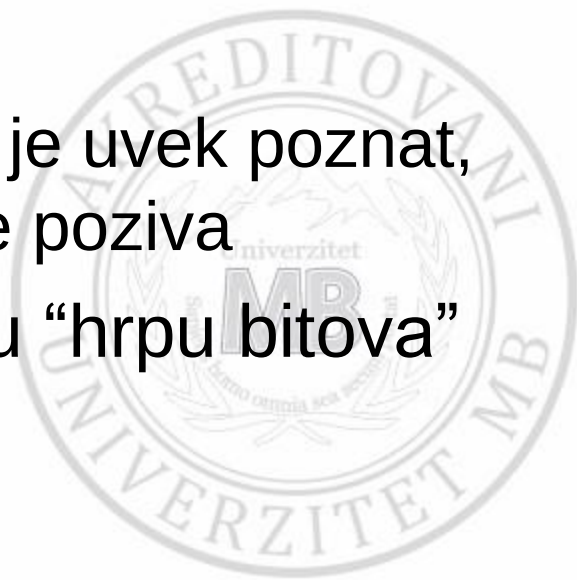
```
int main(){
    Base *b;
    Derived d;
    b = &d;
    b->show();
    cin.get();
    return 0;
}
```

Rezultat

Implementacija virtualne funkcije u izvedenoj klasi

Virtuelni destruktor

- **Konstruktor** je funkcija koja od “obične gomile u memoriji” pravi “živi” objekat
 - poziva se pre nego što je objekat kreiran, pa nema smisla da bude virtuelan, što C++ ni ne dozvoljava
 - **kada se objekat kreira**, njegov tip je uvek poznat, pa je određen i konstruktor koji se poziva
- Destruktor pretvara “živi” objekat u “hrpu bitova” u memoriji
- **Destruktor može biti virtuelan**

Virtuelni destruktor (2)

- Virtuelni mehanizam, tj. dinamičko vezivanje tačno određuje koji destruktor (osnovne ili izvedene klase) će biti prvo pozvan kada se objektu pristupa posredno, preko pokazivača
- Ako neka osnovna klasa ima neku virtuelnu funkciju, onda i njen destruktor treba da bude virtuelan

Virtuelni destruktor: Primer

```
#include <iostream>
using namespace std;
class Osnovna {
public:
    virtual ~Osnovna() {
        cout<<"Virtuelni destruktor
            osnovne" <<endl;
    }
};
class Izvedena : public Osnovna {
public:
    virtual ~Izvedena() {
        cout<<"Virtuelni destruktor
            izvedene"<<endl;
    }
};
```

```
void release (Osnovna *po) {
    //poziv virtuelnog destruktora
    delete po;
}
int main () {
    Osnovna *pb = new Osnovna;
    Izvedena *pi = new Izvedena;
    //poziva se ~Osnovna
    release (pb);
    //poziva se ~Izvedena
    release (pi);
    cin.get();
    return 0;
}
```

Virtuelni destruktor osnovne
Virtuelni destruktor izvedene

RTTI (engl. Runtime Type Identification)

- U polimorfnim jezicima kakav je C++ postoje slučajevi **kada je tip objekta nepoznat tokom kompajliranja jer postaje poznat tek u trenutku izvršavanja**
- Nije uvek moguće unapred znati na koji tip objekta pokazuje pokazivač na osnovnu klasu
- Da bi se saznao tip objekta, koristi se operator *typeid*

Operator typeid

- Operator type def se uključuje zaglavljem **<typeinfo>** i najčešće se koristi u obliku **typeid** (objekat)
- Operator typeid vraća referencu na objekat tipa `type_info` koji opisuje tip objekta

Operator typeid (2)

- Najvažnija upotreba operatora **typeid** je kada se **primenjuje preko pokazivača na polimorfnu osnovnu klasu** (tj. na klasu koja ima barem jednu virtuelnu funkciju)
- U tom slučaju **typeid** tokom izvršavanja može da prepozna stvarni tip objekta na koji pokazuje pokazivač na osnovnu klasu
- Ako se typeid primenjuje na pokazivač nepolimorfne klase, vraća pokazivač na osnovnu klasu

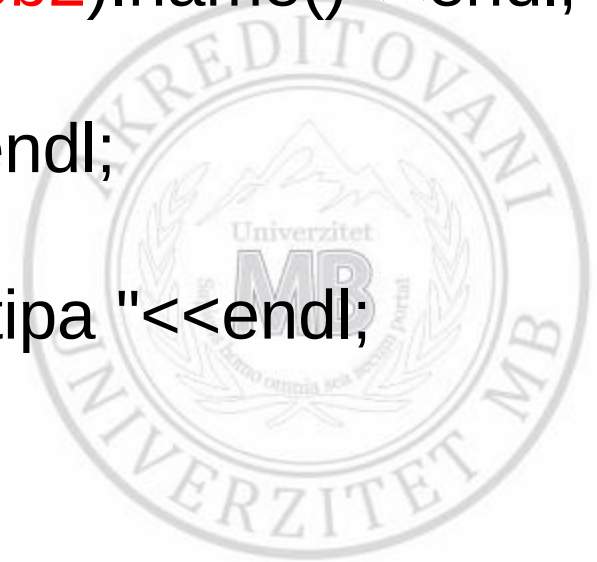
Operator typeid: Primer #1

```
#include <iostream>
using namespace std;
class mojaKlasa1 {};
class mojaKlasa2 : public mojaKlasa1{};
int main () {
    int i,j;
    float f;
    char *p;
    mojaKlasa1 ob1;
    mojaKlasa2 ob2;
```


Operator typeid: Primer #1 (2)

```
cout<<"Tip varijable i je: "<<typeid(i).name()<<endl;
cout<<"Tip varijable f je: "<<typeid(f).name()<<endl;
cout<<"Tip varijable p je: "<<typeid(p).name()<<endl;
cout<<"Tip varijable ob1 je: "<<typeid(ob1).name()<<endl;
cout<<"Tip varijable ob2 je: "<<typeid(ob2).name()<<endl;
if (typeid(i) == typeid (j))
    cout<<"Variable i i j su istog tipa "<<endl;
if (typeid(ob1) != typeid (ob2))
    cout<<"Variable ob1 i ob2 nisu istog tipa "<<endl;
cin.get();
return 0;
}
```


Operator typeid: Primer #1 (3)

Tip varijable i je: int

Tip varijable f je: float

Tip varijable p je: char *

Tip varijable ob1 je: class mojaKlasa1

Tip varijable ob2 je: class mojaKlasa2

Variable i i j su istog tipa

Variable ob1 i ob2 nisu istog tipa

Operator typeid: Primer #2

```
#include <iostream>
using namespace std;
class Sisar {
    public:
        virtual bool leze_jaja() {
            return false;
        }
};
class Macka : public Sisar{
};
class Kljunar : public Sisar{
    bool leze_jaja() {
        return true;
    }
};
```


Operator typeid: Primer #2 (2)

```
int main () {  
    Sisar *p, biloKojiSisar;  
    Macka macka;  
    Kljunar kljunar;  
    p = &biloKojiSisar;  
    cout<<"p pokazuje na objekat tipa : "<<typeid(*p).name()<<endl;  
    p = &macka;  
    cout<<"p pokazuje na objekat tipa : "<<typeid(*p).name()<<endl;  
    p = &kljunar;  
    cout<<"p pokazuje na objekat tipa : "<<typeid(*p).name()<<endl;  
    cin.get();  
    return 0;  
}
```

p pokazuje na objekat tipa : class Sisar
p pokazuje na objekat tipa : class Macka
p pokazuje na objekat tipa : class Kljunar

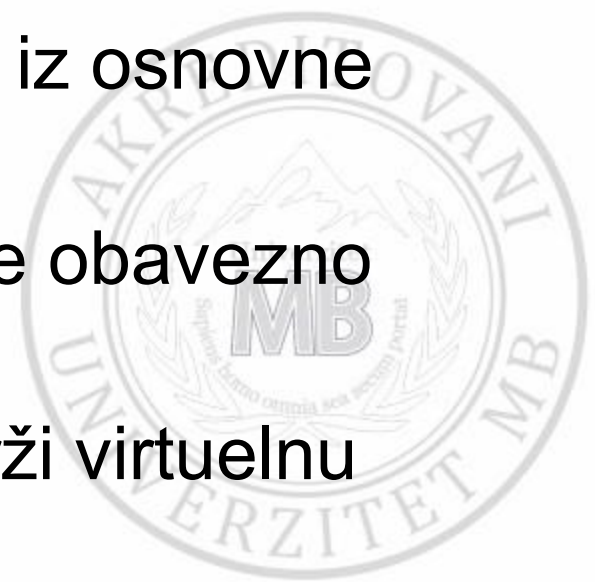
Zaključak

- Osnovna klasa – izvedene klase
- **class izvedenaKlasa : specifikatorIzvođenja osnovnaKlasa { tijelo izvedene klase }**
- Specifikatori pristupa – **public, private, protected**
- Inspektori – funkcije koje samo čitaju vrednosti podataka članova
- Mutatori – funkcije koje menjaju vrednosti podataka članova

Zaključak (2)

- Konstruktori i destruktori
- Višestruko nasleđivanje – kada klasa nasleđuje više osnovnih klasa
- Nadjačavanje funkcija – kada izvedena klasa definiše sopstvenu verziju funkcije iz osnovne klase
- Virtuelna funkcija – funkcija koja će obavezno biti nadjačana u izvedenoj klasi
- Polimorfna klasa – klasa koja sadrži virtuelnu funkciju

Kraj prezentacije

HVALA NA PAŽNJI!

